

Lapin Jätehuolto kuntayhtymä

Talousarvio 2025 ja talous- ja toimintasuunnitelma 2025-2027

Sisällysluettelo

JOHDANTO.....	3
YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	3
Yleinen taloudellinen kehitys	3
Toimintaympäristön muutokset.....	3
KÄYTTÖTALOUSOSA	4
Vuosikate	4
Tilikauden tulos	4
ecoASEMAT	4
Jätekuljetukset	4
Jätteen käsittely	5
Seuranta	5
Laskutus ja asiakaspalvelu	5
Tiedotus ja neuvonta.....	5
Hankkeet	6
INVESTOINTIOSA	7
RAHOITUSOSA JA LAINAKANTA.....	7
Jättemaksut	7
Perusmaksu	7
Aluekeräysmaksu.....	7
Jäteastioiden tyhjennysmaksut.....	8
ecoASEMIEN vastaanottomaksut.....	8
Toiminnan rahoitus	8
Lainakanta	8
HENKILÖSTÖOHJELMA	9
Henkilöstö vuonna 2024.....	9
Henkilöstö vuonna 2025.....	9
Henkilöstö vuonna 2026–2027.....	9
TALOUSARVION SITOVIUUS	9
TAVOITTEET VUOSILLE 2024—2026.....	10
Toiminnalliset tavoitteet 2025	10
Taloudelliset tavoitteet 2025	10
Toiminnalliset tavoitteet 2025—2027	10

JOHDANTO

Yhtymäkokouksen on hallituksen esityksestä hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymälle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Talousarviossa otetaan huomioon kuntayhtymän talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä yhtymäkokous hyväksyy myös taloussuunnitelman kolmeksi vuodeksi.

Vuoden 2024 talousarviossa ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmassa otetaan huomioon uudistetun jätelainsäädännön muutosten vaatimukset.

YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Yleinen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön syyskuun 2024 taloudellisen katsauksen mukaan talouden taantuma näyttäisi olevan ohi. Vuositasolla bruttokansantuote kuitenkin supistuu 0,2 prosenttia vuonna 2024, mutta kasvaa 1,7 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuonna 2026. Inflaatio on hidastunut ja korot ovat kääntyneet laskuun.

Inflaatio laskee 1,8 prosenttiin vuonna 2024. Vuosina 2025 ja 2026 inflaatio on 1,4 ja 1,3 prosenttia.

Vuonna 2025 kuluttajahintaindeksin arvioidaan nousevan vuositasolla 1,4 prosenttia ja vuonna 2026 1,3 prosenttia.

Nimellisansioiden ennustetaan lisääntyvän runsaat kolme prosenttia vuodessa vuosina 2025 ja 2026.

Ansiotasoindeksin ennakoidaan kasvavan vuonna 2024 2,9 prosenttia sekä vuonna 2025 3,4 prosenttia ja vuonna 2026 3,1 prosenttia.

Työllisyys lisääntyy keskimäärin lähes prosentin verran vuosittain vuosina 2025 ja 2026. Vuonna 2026 hallituksen toimet lisäävät työllisten määrää oletusten mukaan muutamalla kymmenellä tuhannella. 15–64 -vuotiaiden työllisyysaste nousee päälle 74 prosenttiin ja on korkein vuosikymmeniin.

Toimintaympäristön muutokset

Kuntayhtymän merkittävä viimeaikainen muutos kiinteistökohtaisessa jätteenkeräyksessä on ollut pakkausjätteen erilliskeräyksen aloittaminen. Pakkausjätteen keräys aloitettiin lokakuussa 2023 Kittilässä ja Inarissa ja seuraavana vuonna keräys laajeni Kemijärvelle ja Sodankylään. Jätehuoltomääräyksillä päätettiin poiketa pakkausjätteen erilliskeräysvelvoitteesta kuntayhtymän muissa kunnissa sekä biojätteen erilliskeräyksestä. Poikkeamisen perusteita tulee tarkastella uudelleen viimeistään vuoden 2026 aikana.

Hyvinvointialueiden hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuolto siirtyy pois kunnan järjestämisvastuulta viimeistään 2025 vuoden lopussa (jätelain 32a §). Lisäksi on vireillä jätelain muutosesitys, joka toteutuessaan kaventaisi kunnan velvollisuutta jätehuollon järjestämisessä entisestään. Esitys liittyy sosiaali- ja terveydenhuollon asumispalveluissa ja laitosasumisessa syntyvän jätteen jätehuoltoon, mikä rajattaisiin pois kunnan järjestämisvastuun

piiristä. Kunnan järjestämisvastuun rajaamista koskevien muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026 alkaen.

Utsjoen kunta on osoittanut halukkuutensa liittyä kuntayhtymän osakkaaksi. Liittymistä selvitetään ja toteutuessaan se tarkoittaisi merkittävää muutosta kuntayhtymän palveluiden laajentuessa Suomen pohjoisimpaan kuntaan.

KÄYTTÖTALOUSOSA

Vuosikate

Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen.

Lapin Jätehuolto kuntayhtymän vuoden 2025 talousarviossa vuosikate on suurempi kuin poistot.

Tilikauden tulos

Vuonna 2025 tilikauden tulos on noin 677 351 € ylijäämäinen.

ecoASEMAT

Suunnittelutyö Inarin Lintumaan aseman muuttamiseksi osittain etävalvotuksi asemaksi aloitetaan.

Aloitetaan Inarin ecoASEMAN asemanhoitopalvelujen kilpailutus.

Kittilän jätteen vastaanottohallin rakentaminen käynnistetään.

Muoniossa ja Hetassa ecoMOBIILI-kokeilu päättyy ja se kilpailutetaan pysyväksi palveluksi. Palvelu kilpailutetaan koskemaan myös Kilpisjärveä, Pelkosenniemeä ja Savukoskea.

Aloitetaan suljettujen kaatopaikkojen alueella leviävien vieraskasvilajien torjuntatoimet sekä laaditaan jatkuvakestoinen seuranta vieraskasvien leviämisen ehkäisemiseksi.

Jätekuljetukset

Savukoski-Pelkosenniemen, Muonio-Enontekiön ja Sallan jätteenkeräysurakat kilpailutetaan ja niistä tehdään hankintapäätös.

ecoKIERROS-palvelu kilpailutetaan vuosille 2025–2029. ecoKIERROS kuuluu perusmaksulla katettaviin palveluihin. Selvitetään, voisiko ecoKIERROKSELLA otetut jätemäärät olla jatkossa osa perusmaksuun kuuluvaa ilmaisrajaa. Ilmaisrajan seuranta on mahdollista käytössä olevan kassajärjestelmän avulla.

ecoNOUTO palvelu kilpailutetaan omana palvelunaan.

ecoKIERROS ja -NOUTO -palveluja kehitetään ja lajitteluohjeistuksia tarkennetaan.

Jätteen käsittely

Jätteen energiahyödyntämisestä on tehty sopimus, joka on voimassa vuoteen 2027 saakka.

Rakennus- ja purkujätteen käsittelystä on tehty sopimus, joka on voimassa vuoteen 16.10.2026 saakka.

Seuranta

Asuinkiinteistöjen jätehuollon asianmukaisuutta seurataan jatkuvasti ja tarvittaessa lähetetään kysely sekä tiedote jätehuoltoon liittymisestä. Uudet asuinrakennukset päivitetään järjestelmään vuosittain.

Jätehuollon asiakasrekisteriä päivitetään väestö- ja kiinteistötietojärjestelmien avulla. Digi- ja väestötietovirastosta pyydetään aineisto, jota verrataan Lapecon nykyisen rekisterin tietoihin. Aineistopäivityksellä on tarkoitus löytää puuttuvat asuinkiinteistöt, jotka tulisi liittää kunnan järjestämään jätehuoltoon.

Aluekeräyspisteiden kameravalvonnasta on tehty palvelusopimus Vestia Oy:n kanssa vuonna 2024. Kameravalvonta toimii keräyspisteiden väärinkäytösten ehkäisemisessä ja seurannassa. Kuntayhtymän alueella on yhteensä 15 etävalvottavaa kameraa. Talousarviovuonna tehdään tehostettuja pistotarkastuksia aluekeräyspisteverkoston käyttäjäkunnan selvittämiseksi.

ecoKIERROS palvelu tuotetaan perusmaksuasiakkaille. WiseMaster-kassajärjestelmän avulla kierroksella voidaan tarkistaa palveluun oikeutetut asiakkuudet.

Laskutus ja asiakaspalvelu

Aloitetaan Pohjoisten jäteyhtiöiden kanssa yhteinen asiakaspalvelu vuonna 2025. Palvelun toteuttaa Oulussa sijaitseva kunnallinen jätehuolto-yhtiö Kiertokaari Oy.

Myyntilaskutuksen ja perinnän hoitaa ostopalveluna Ropo Capital Oy.

Asiakashallintaa ja jätteenkuljetusrekisteriä ylläpidetään Vitec Tietomitta Oy:n VINGO-toiminnanohjausjärjestelmässä. Palveluun sisältyy sähköinen asiointipalvelu, jota kautta asiakkaiden tekemät muutokset päivittyvät suoraan asiakashallintaan.

ecoASEMIEN laskutukset hoidetaan WiseMaster -kassa- ja vaakajärjestelmäpalveluja apuna käyttäen.

Tiedotus ja neuvonta

Jätelaki 93 § (15.7.2021/714) Jäteneuvonta:

Kunnan on järjestettävä neuvontaa, tiedotusta ja valistusta 32 §:ssä tarkoitetussa toiminnassa syntyvän jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi, lajittelun tehostamiseksi, erilliskeräyksen lisäämiseksi ja jätehuollon asianmukaiseksi toteuttamiseksi sekä mainitusta toiminnasta aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseksi. Neuvonnassa on kiinnitettävä erityistä huomiota elintarvikejätteen määrän vähentämiseen.

Lapeco tuottaa toimialueensa kunnissa jätelain mukaista kunnan vastuulle kuuluvan jätehuollon jäteneuvontaa, tiedotusta ja valistusta. Ympäristökasvatus- ja neuvontapalveluista muodostuvia kustannuksia katetaan Lapecon perimillä jätehuollon perusmaksuilla. Neuvontapalveluita hankintaan tarvittaessa ostopalveluna.

Neuvonta ja tiedotustyöllä tuetaan Lapecon toimintaa tarjoamalla ajantasaista tietoa kuntayhtymän jätehuoltopalveluista ja jätteen lajittelusta. Samalla kannustetaan kestäväan kulutukseen ja kierrättämiseen.

Jätehuollon tiedotustyössä tuotetaan vuosittain asiakaslehti ecoVIESTI sekä laskituksen liitteenä ecoPOSTI. Ajankohtaisista jätehuollon asioista tiedotetaan mediatiedottein, nettisivuilla sekä paikallislehdissä. Jätehuoltopalvelujen tueksi valmistetaan tarpeen mukaan myös oppaita ja ohjeistuksia.

Tiedotusta ja jäteneuvontaa tehdään lisäksi Lapecon FB –sivulla sekä Instagram -tilillä. Sosiaalisen median merkitys korostuu erityisesti nuoremmassa väestössä, joille kohdennettua viestintää toteutetaan osallistumalla Pohjois-Suomen kunnallisten jätehuoltotoimijoiden yhteisiin erilaisiin kampanjoihin.

Lapecon jätehuoltopalvelut ovat monipuolistuneet ja sähköistyneet. Palvelujen kasvettua Lapecon verkkosivuston sivujen määrä on kasvanut ja rakenne muuttunut epäloogiseksi. Tietoa on paljon, mutta löydettävyyden osin heikkoa. Lisäksi nykyiset verkkosivut ovat aluehallintoviraston kesällä 2024 tekemän tarkistuksen mukaan vain osittain saavutettavat. Tarkistuksessa ilmeni useita saavutettavuuspuutteita. Verkkosivusto on tarpeen uusia GDPR-asetuksen ja saavutettavuusdirektiivin mukaiseksi.

Lapeco tarjoaa maksutonta Kierrätysvalmennusta:

- ohjatut ecoASEMAvierailut erilaisille ryhmille
- jäteneuvontaa ja ympäristökasvatusta kouluille ja päiväkodeille, yhdistyksille ja järjestöille
- jätteen lajittelun ohjemateriaalia
- jätehuollon esittelytuokiot ja infopisteet tapahtumissa

Hankkeet

Kuntayhtymä on mukana kolmessa erilaisessa jätehuolto- ja kiertotaloutta edistävässä hankkeessa:

Hajautettu biokaasuntuotannon ekosysteemi Pohjois-Lapissa -hankkeen tavoitteena on selvittää teknologiset ja taloudelliset edellytykset sekä ratkaisut ja teknistaloudellinen potentiaali toteuttaa monistettavissa oleva hajautettu biokaasuntuotannon ekosysteemi Lappiin Enontekiön, Inarin, Kittilän, Muonion, Pelkosenniemen, Sallan, Savukosken, Sodankylän, ja Kemijärven kuntien alueelle.

Kestäväan elämäntapaan perustuvalla Save Salla – toimintamallilla hyvinvointia Sallaan -hankkeessa Lapeco on mukana asiantuntija- ja yhteistyökumppaniroolissa. Hankkeessa luodaan täysin uusi kestävä elämäntapaa esille tuova ja kehittävä Save Salla -toimintamalli.

Kuntayhtymä on mukana asiantuntija- ja yhteistyökumppaniroolissa **THREAD'S Interreg NPA poistotekstiilihankkeessa**. Tarkoituksena on kehittää yhteistyöverkostoa sekä kuntalaisten tuottaman poistotekstiilin kierrätystä ja järkeistää jätteestä aiheutuvia kuljetuskustannuksia. Hankkeessa on tavoite kehittää poistotekstiilin esilajittelua Kittilän kierrätyskeskuksella.

Kuntayhtymä osallistuu tarvittaessa myös muihin jätehuollon kehittämishankkeisiin.

INVESTOINTIOSA

Ivalon itsepalvelukonseptin mukaisen ecoASEMAN suunnittelu käynnistetään.

Kittilän jätteen vastaanottohalli rakennetaan.

ecoASEMIEN kalustoa ja rakenteita uusitaan lajittelun ja siirtokuormauksen tehostamiseksi.

Eko- ja aluekeräyspisteverkostoa kunnostetaan ja kuntayhtymän omistamat pikakontit (25 kpl) korvataan tarkoituksen mukaisilla keräysvälineillä. Jätehuoltomäärysten mukaistesti pikakonttien käytöstä on luovuttava kesään 2027 mennessä.

RAHOITUSOSA JA LAINAKANTA

Jättemaksut

Kuntayhtymä perii jätelain mukaisesti järjestämästään jätehuollosta jättemaksua, jolla katetaan sille tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jättemaksut määrätään kuntayhtymän hallituksen päättämän jätetaksan mukaisesti.

Perusmaksu

Perusmaksulla katetaan pakkausjätteen täydentävä keräys ekopisteillä, kotitalouksien vaarallisten jätteiden jätehuolto, lääkejätteiden keräys apteekeissa, jäteneuvonta ja tiedotus, jätehuollon viranomaistoiminta sekä osa jätehuollon kehittämistyöstä.

Perusmaksuun sisältyy ilmaisraja, jota vastaan ecoASEMALLE saa tuoda 700 kg tai 3m³ maksullista jätettä vuodessa. Ilmaisrajan hyödyntäminen vaatii etukäteen tehtävän rekisteröitymisen asiakastunnuksen luomiseksi. Rekisteröityminen tehdään ensisijaisesti Lapecon verkkosivuilla. Kirjautuminen palveluun edellyttää vahvaa tunnistautumista, kuten verkkopankkitunnuksia.

Perusmaksulla tuotetaan lisäksi vuosittainen keräyspalvelu ecoKIERROS sekä metalliromulle ja romuajoneuvoille tarkoitettu ecoNOUTO-palvelu.

Perusmaksut laskutetaan huhti-toukokuussa. Astia-asiakkaille perusmaksu lähetetään astiatyhjennyslaskun yhteydessä ja aluekeräysasiakkaille erillisenä laskuna.

Aluekeräysmaksu

Aluekeräysmaksu peritään kiinteistöiltä, jotka eivät kuulu kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Aluekeräysmaksu on vuosimaksu, jonka suuruus perustuu rakennuksen käyttötarkoitukseen ja vakituisilla asunnoilla asukasmäärään. Aluekeräysmaksulla katetaan polttokelpoisen jätteen aluekeräyspaikkojen perustamisesta, ylläpidosta sekä jätteen käsittelystä ja kuljetuksesta aiheutuneet kustannukset.

Aluekeräysmaksut laskutetaan kunnittain touko-lokakuun aikana.

Jäteastioiden tyhjennysmaksut

Jäteastioiden tyhjennysmaksuilla katetaan jätteen keräys, kuljetus, siirtokuormaus ja käsittely. Jäteastioiden tyhjennykset laskutetaan neljän kuukauden välein tammikuussa, toukokuussa ja syyskuussa.

Pakkausten tuottajayhteisöt ja kunnat ovat valtakunnallisella sopimuksella sopineet erilliskeräyksen järjestämisestä ja korvauksista, jotka tuottajayhteisöt maksavat kunnille näiden järjestämisestä erilliskeräyksestä ja kuljetuksesta.

Pakkausten tuottajayhteisöjen jätelain 49 b §:n mukaisesti maksamat korvaukset kohdennetaan täysimääräisesti asuinkiinteistöiltä erilliskerättyyn pakkausjätteeseen kohdistuvaan jätemaksuun pakkausmateriaaleittain.

ecoASEMIEN vastaanottomaksut

ecoASEMILLA on otettu käyttöön uusi kassa- ja vaakajärjestelmä, WiseMaster, vuonna 2024. Kassajärjestelmän avulla voidaan seurata kotitalouksien ilmaisrajaa automaattisesti. Asiakas maksaa ilmaisrajan yli menevät jäte-erät asemalla korttimaksulla. TSV-asiakkaat voivat rekisteröityessään järjestelmän käyttäjiksi valita maksutavaksi laskutuksen. Laskutus tapahtuu kuukausittain.

Jätelajikohtaisilla vastaanottomaksuilla katetaan jätteen vastaanotosta, varastoinnista, kuljettamisesta ja käsittelystä aiheutuvat kulut.

Toiminnan rahoitus

Toiminta katetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella.

Jätteen kuljettamisen kustannusten muutosta seurataan Tilastokeskuksen ylläpitämän Kuorma-autoliikenteen kustannushintaindeksin mukaisesti. Kokonaisindeksi on laskenut ajalla tammi-syyskuu -1,5 %.

Sodankylän kunnan ja Kemijärven kaupungin jätteenkeräys kilpailutettiin keväällä 2024 ja urakkahinnat kasvoivat keskimäärin 26 %. Tämä selittyy pakkausjätteen keräily aloittamisella näissä kunnissa. Muiden kuntien jätteenkeräyshintoihin on odotettavissa noin 5 % nousupaine vuodelle 2025.

Polttokelpoisen jätteen hinta on sidottu Tuottajahintaindeksin tukkuhintaindeksiin (2005=100) ja lokakuussa 2021 tehdyn tarkastuksen mukaan vastaanottomaksu alenee 0,4 %.

Vuonna 2025 jätetaksoa ei ole tarve nostaa. Pakkausjäteastioiden kuntayhtymän kustannuksiin perustuvia tyhjennysmaksuja alennetaan ja lisäksi tuottajien maksama korvaus hyvitetään asiakkaille. Paperilaskutuslisä otetaan käyttöön. Perusmaksun maksuluokkia uudistetaan.

ecoASEMIEN jätelajikohtaisia vastaanottomaksuja tarkastellaan tarvittaessa kustannustasoa vastaavaksi.

Lainakanta

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Kuntayhtymällä ei ole pitkäaikaista lainaa.

Vuonna 2025 lyhytaikaista lainaa ei tarvitse ottaa.

Vuoden 2025 investointeja varten ei tarvitse ottaa lainaa.

HENKILÖSTÖOHJELMA

Henkilöstö vuonna 2024

Kuntayhtymällä on ollut vuonna 2024 yhdeksän vakituista ja seitsemän (sisältää kesätyöntekijät) määräaikaista työntekijää.

Vakinaisia vuonna 2024

- hallinto: 3
- laskutus- ja asiakasrekisteri: 3
- ajojärjestelyt: 1
- viranomaistoiminta: 1
- ecoASEMAT: -
- viestintä: 1

Yhteensä 9 henkilöä.

Henkilöstö vuonna 2025

ecoASEMILLA ei ole vakituksia työntekijöitä vuonna 2025. Asemien hoito ja kausittainen lisätyövoiman tarve hoidetaan ostopalveluna ja määräaikaisten työntekijöillä.

Vakinainen henkilöstö vähenee asiakaspalvelusta yhdellä vuoden 2025 aikana eläköitymisen johdosta.

Henkilöstön työkykyä ylläpitävään toimintaan on kollektiivisesti kaikkien työntekijöiden käytettävissä verovapaa liikunta-, kulttuuri- ja hierontaetu 400,00 €/vuosi sekä työsuhdepyöräetu.

Henkilöstö vuonna 2026–2027

Henkilöstöresursseja tarkastellaan vuosittain. Kaikkien ecoASEMIEN hoitaminen ostopalveluna selvitetään.

TALOUSARVION SITOVUUS

Tuloslaskelmaosan sitovuus

Tuloslaskelmaosan sitova tavoite on tulojen ja menojen erotus eli netto.

Investointiosan sitovuus

Investointiosan sitova tavoite on kuntayhtymän nettoinvestointien kokonaisloppusumma lukuun ottamatta kokonaissumman alittavaa osaa.

Rahoitusosan sitovuus

Rahoitusosan sitova tavoite on kuntayhtymän lainakannan muutokset.

TAVOITTEET VUOSILLE 2024—2026

Toiminnalliset tavoitteet 2025

Kilpailutetaan seuraavat palvelut:

- Savukosken ja Pelkosenniemen jätteenkeräysurakka
- Muonion ja Enontekiön jätteenkeräysurakka
- Sallan jätteenkeräysurakka
- ecoKIERROS
- ecoNOUTO
- Kittilän ecoASEMAN jätteen vastaanottohallin rakentaminen

Kilpailutetaan kuntayhtymän verkkosivujen uudistus.

Ratkaistaan Utsjoen kunnan liittyminen kuntayhtymään.

Taloudelliset tavoitteet 2025

Vuosikate on vähintään poistojen suuruinen.

Toiminnalliset tavoitteet 2025—2027

Suunnitellaan isojen ecoASEMIEN toimintojen uudelleenjärjestely ja pienten ecoASEMIEN toiminnot ecoMOBIILI-palvelun mukaisiksi.

Erilliskeräyksen järjestäminen jätehuoltomääräysten mukaisesti tulee vähentämään energiahyötykäyttöön toimitettavan jätteen määrää ja lisäämään materiaalihyötykäyttöön toimitettavan jätteen määrää. Pyritään lisäämään erilliskerätyn lasi-, metalli-, kartonki- ja muovipakkausjätteen määrää.

Biojätteen erilliskeräys olisi tehokkain toimenpide kierrätysasteen nostamiseksi. Biojätteen erilliskeräys aloitetaan, kun ympäristö- ja taloudelliset näkökohdat huomioon ottaen se on järkevää.

Tavoitteet kierrätysasteen nostamiseksi 2025—2027:

